حل مسأله تضاد حکم ظاهری و واقعی با نظریه انشائات طولی

12:06

خُب در مانحن فیه چه شد که به اینجا آمدیم؟ اشان فرمودند: «لزم بدایة الشهر بنصف الکرة الارضیة فی اثناء النهار» که این نمی‌شود.

شاگرد: نسبت به این سه موردی که فرمودی اگر بخواهیم آن‌ها را دسته‌بندی کنیم، به این صورت می‌شود: دسته دوم که مدیریت امتثال و حکم طولی است، دسته‌بندی‌ای در خود انشائات طولی است؛ یعنی دو دسته می‌شوند. ولی اجتماع امر و نهی با انشائات طولی نسبت عام و خاص پیدا می‌کند.

استاد: بله، اساساً سه بحث است. یکی اینکه انشاء طولی می‌شود یا نمی‌شود؟ انشاء طولی یعنی دیگر تضاد نیست. تضاد کنار می‌رود. الآن مولی به حکم ظاهری به این شخص می‌گوید این کار برای تو جایز است و به انشاء حکم واقعی می‌گوید حرام است. خُب اینکه تضاد می‌شود! مرحوم آقای خوئی فرمودند نمی‌شود؛ حرف مرحوم نائینی را رد کردند. من عرض کردم به گمانم این طولیت معقول است و سر می‌رسد و تضاد ناشی از این است که لطافت طولیت از ذهن می‌رود. جهتی که طولیت مصحح کار است از ذهن می‌رود، مدام می‌گویند حالا خلاصه مولی به او می‌گوید سجده بکن یا نکن؟ اگر می‌گوید «اسجد»، پس چطور می‌گوید «لاتغصب». اگر می‌گوید «لاتغصب»، چطور می‌گوید «اسجد»؟ چون عنوان مأمور به و منهی عنه دقیقاً باید بر یک فعل صدق کند. در اینجا چه کار کنیم؟! اینکه نمی‌شود! لذا می‌گویند محال است. در کل فقه که این بحث ساری و جاری است، چطور می‌فرمایند؟ می‌گویند جایی که گیر نیافتیم را یک طوری توجیه می‌کنیم؛ با یک عنوانی و با یک توجیهی.

به نظرم بین اصولیون متأخر بعد از صاحب معالم، صاحب قوانین در اینجا علمیت به خرج داده‌اند. مرحوم میرزا محکم به میدان می‌آیند و می‌گویند اجتماع امر و نهی ممکن است. این از کارهایی است که در قوانین شده است. فصل مهمی است. و حال اینکه بعد از اشان مثل صاحب کفایه می‌گویند ممکن نیست.

بازبینی #2
ایجاد شده 2 مه 2026 11:26:23 توسط ... .
به روزرسانی شده 2 مه 2026 11:28:10 توسط ... .